Program realizacji Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

w Szkole Podstawowej nr 187 w Warszawie

na rok szkolny 2019/2020

Założenia ogólne

Program realizacji Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru dalszej drogi kształcenia. Określa rolę i zadania osób odpowiedzialnych w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, metody pracy. Adresatami projektu są uczniowie, ich rodzice, nauczyciele oraz instytucje wspomagające proces doradczy. Uczeń przygotowany do podjęcia decyzji edukacyjnej i zawodowej, który zna swoje zainteresowania i predyspozycje, potrafi dokonać samooceny i ma plany na przyszłość. Potrzeby w zakresie działań dotyczą wiedzy i umiejętności uczniów i ich rodziców.

Program realizacji Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- wybór zawodu jest procesem będącym sekwencją decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia,

- na wybór zawodu składają się: wiedza na temat siebie, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy,

- na wybór zawodu wpływają głownie cechy osobowościowe jednostki, umiejętności, doświadczenia, wyznawane wartości, czynniki emocjonalne, wpływ otoczenia i aktywność własna,

- działania w programie realizacji WSDZ muszą być systematyczne, zaplanowane i realizowane według harmonogramu szkoły,

- program realizacji WSDZ obejmuje pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami.

Cele programu realizacji WSDZ

Przygotowanie uczniów do trafnego wyboru drogi dalszego kształcenia i wyboru przyszłego zawodu. Cel główny wykazuje konieczność kształcenia u uczniów konkretnych umiejętności zgodnych z ich zainteresowaniami i niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych. Obowiązkiem całej społeczności szkoły jest systematyczne oddziaływanie wychowawczo – doradcze, ze zwróceniem szczególnej uwagi na zainteresowania poszczególnych uczniów.

Cele szczegółowe

Uczniowie:

- rozwijają umiejętności pracy zespołowej i kształcenia właściwych relacji społecznych,

- wiedzą jak rozwijać swoje zainteresowania, talenty i pasje,

- posiadają informacje o zawodach, ofercie edukacyjnej i rynku pracy,

- potrafią podejmować decyzje w oparciu o swoją wiedzę i zainteresowania.

Nauczyciele:

- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów,

- rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności i predyspozycje uczniów,

- wspierają rodziców w procesie doradczym, rozmawiają, udzielają informacji, kierują do specjalistów,

- znają ścieżki edukacyjne, ofertę różnych szkół, zasady rekrutacji do poszczególnych szkół,

- włączają sponsorów i partnerów szkoły w proces doradztwa zawodowego.

Rodzice:

- znają mocne i słabe strony swojego dziecka,

- znają czynniki ważne przy wyborze dalszej szkoły i zawodu,

- są zaangażowani w pełnienie roli pierwszych doradców dziecka,

- znają ścieżki edukacyjne, ofertę szkół, zasady rekrutacji.

Dokumenty związane z realizacją WSDZ

a) Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r., Nr 59),
b) Rozporządzenie MEN z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2017 r. poz. 703),
c) art. 292 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60 z późn zm.),
d) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019 r., poz. 325),
e) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001 r. Nr 61 , poz. 624, z 2002 r. Nr 10, poz.96, z 2003 r. Nr 146, poz. 1416) nakładają na dyrektorów i rady pedagogiczne obowiązek organizacji

wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego oraz zajęć związanych z kierunkiem kształcenia i wyboru zawodu.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r.w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno- pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U.2013.532 z dnia 7 maja 2013 r.) Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i kariery zawodowej.

Funkcjonowanie programu realizacji WSDZ

Za program realizacji WSDZ odpowiada dyrektor szkoły, doradca zawodowy, pedagog, psycholog szkolny, bibliotekarz, nauczyciele przedmiotowi, wychowawcy i inne osoby wspomagające działania doradcze. Wspólne planowanie działań umożliwi podzielenie się poszczególnymi zadaniami w celu doradztwa uczniom przy wyborze dalszej drogi kształcenia i wyboru zawodu.

Harmonogram działań programu realizacji WSDZ

- oddział przedszkolny – prowadzenie preorientacji zawodowej podczas zajęć w ciągu roku szkolnego

- kl. I - VI – prowadzenie orientacji zawodowej przez nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących w czasie roku szkolnego

- kl. VII – 10 godzin lekcyjnych

- kl. VII – VIII realizacja działań w zakresie doradztwa zawodowego podczas lekcji wychowawczych minimum 5 godzin

- kl. VIII – 10 godzin lekcyjnych

Formy pracy adresowane do uczniów:

- badanie zapotrzebowania na działania doradcze

- zajęcia dotyczące planowania własnego rozwoju, dalszego kształcenia i wyboru zawodu

- zajęcia doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania w grupie

- zajęcia radzenia sobie ze stresem

- łatwy dostęp do informacji o różnych szkołach i zawodach

- spotkania przedstawicielami różnych zawodów

- udzielanie indywidualnych porad uczniom

- organizowanie wycieczek

Treści programowe z zakresu preorientacji zawodowej dla oddziału przedszkolnego

1. Poznanie siebie

Dziecko:

- określa, co lubi robić,

- podaje przykłady różnych zainteresowań,

- określa, co robi dobrze,

- podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Dziecko:

- odgrywa różne role zawodowe w zabawie,

- podaje nazwy zawodów wykonywane przez inne osoby,

- podaje nazwy zawodów, w których dziecko uczestniczy np. wyjście na koncert, po zakupy, na pocztę,

- podejmuje próbę posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem,

- opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez cale życie

Dziecko:

- nazywa etapy edukacji,

- nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych

Dziecko:

- opowiada, kim chciałoby zostać,

- planuje własne działania i działania grupy rówieśniczej przez wskazywanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu,

- podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w grupie rówieśniczej.

Treści programowe z zakresu orientacji zawodowej dla klas I – III

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać,

- prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób,

- podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi,

- podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach,

- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- odgrywa różne role zawodowe w zabawie,

- podaje nazwy zawodów w bliższym i dalszym otoczenia oraz opisuje specyfikę pracy w wybranych zawodach,

- opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach,

- omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w społeczeństwie, w którym dziecko funkcjonuje,

- opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu,

- posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności,

- wskazuje treści, których lubi się uczyć,

- wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych

Uczeń:

- opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić,

- planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu,

- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV-VI szkół podstawowych:

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- określa własne zainteresowania u uzdolnienia oraz kompetencje;

- wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;

- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania formułując wnioski na przyszłość;

- prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikacją pracy w zawodach;

- opisuje czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka; - podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;

- posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;

- wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;

- wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;

- samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;

- planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu

- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII szkół podstawowych:

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń

- określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;

- rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, uzdolnienia, zdolności, kompetencje, predyspozycje zawodowe);

- dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;

- rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;

- rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;

- określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;

- określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;

- porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;

- wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;

- uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;

- analizuje znaczenie i możliwości doświadczenia pracy;

- wskazuje wartości związane z pracą i etyką pracy;

- dokonuje autoprezentacji.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;

- analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznawania własnych zasobów;

- charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;

- określa znaczenia uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- dokonuje wyboru własnej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;

- określa cele i plany edukacyjno-zawodowe uwzględniając własne zasoby;

- identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;

- planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Formy pracy adresowane do nauczycieli:

1. Warsztaty dla nauczycieli z zakresu doradztwa zawodowego.
2. Indywidualne spotkania z doradcą zawodowym.
3. Pomoc w opracowaniu scenariuszy zajęć realizowanych podczas godzin wychowawczych.

Metody stosowane w poradnictwie grupowym:

1. Aktywizujące problemowe – burza mózgów, dyskusja.
2. Metoda dramy – inscenizacje i odgrywanie ról.
3. Metody testowe - kwestionariusze, ankiety, testy.
4. Metody audiowizualne – filmy edukacyjne, zasoby Internetu, programy multimedialne, prezentacje multimedialne.
5. Treningi umiejętności społecznych, mini wykłady, pogadanki.
6. Techniki plastyczne, wzmacniające myślenie kreatywne, gry i zabawy.
7. Wycieczki – wyjścia tematyczne.

Funkcjonowanie programu realizacji WSDZ w szkole podstawowej

W szkole podstawowej w realizacje działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej:

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;

- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;

- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;

- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;

- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

Doradca zawodowy:

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;

- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;

- prowadzi zajęcia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego oraz zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;

- wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów, rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;

- prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów;

- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;

- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;

- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;

- organizuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność prowadzonych działań związanych z doradztwem zawodowym;

- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z orientacja zawodową i doradztwem zawodowym;

- wspólnie z zespołem przygotowuje projekt WSDZ;

- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym;

- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami działającymi na rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego.

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;

- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;

- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;

- realizują tematy związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;

- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udziale wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;

- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;

- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;

- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego;

- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;

- przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych;

- prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;

- organizują w Sali edukacji wczesnoszkolnej kąciki zawodoznawcze;

- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Specjaliści:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;

- włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;

- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;

- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);

- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele - wychowawcy świetlicy szkolnej:

- włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej;

- organizują w sali kąciki zawodoznawcze;

- rozpoznają i wspierają w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów;

- wskazują dzieciom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;

- udzielają uczniom informacji o możliwościach korzystania z usług doradcy zawodowego.

Nauczyciel - bibliotekarz:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;

- opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;

- włącza się w organizowanie przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Pielęgniarka:

- współpracuje z doradca zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;

- udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów;

- organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków – adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów.

Placówki współpracujące ze szkołą w ramach doradztwa zawodowego:

- poradnie psychologiczno-pedagogiczne,

- ośrodki doskonalenia nauczycieli,

- biblioteki pedagogiczne,

- szkoły ponadpodstawowe (programowo wyższe),

- centra kształcenia praktycznego,

- urzędy pracy,

- stowarzyszenia branżowe,

- izby rzemieślnicze,

- ochotnicze hufce pracy,

- pracodawcy,

- kuratoria oświaty,

- Ośrodek Rozwoju Edukacji,

- Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych,

- organizacje pozarządowe.